

ZAPISKI HISTORYCZNE

POŚWIĘCONE HISTORII POMORZA
I KRAJÓW BAŁTYCKICH

TOM XXXVI — ROK 1971

TORUŃ 1972

Artykuły

	Zesz.	Str.
Bojarska Barbara — Udział mniejszości niemieckiej w eksterminacji ludności polskiej powiatu wąbrzeskiego w 1939 r.	2	273
Ciechanowski Konrad — Konspiracyjna prasa polska na Pomorzu Gdańskim w l. 1939—1945	4	639
Grudziński Tadeusz — Podziały dynastyczne monarchii piastowskiej w końcu XI i początkach XII w.	3	367
Loone Leide A. — Odgłosy powstania styczniowego 1863 r. w Estonii	3	407
Mienicki Harald — Struktura płci, wieku i stanu cywilnego ludności Torunia w I poł. XIX w.	2	251
Ochmański Jerzy — Krzywy Gród Wileński (Próba lokalizacji)	2	241
Pawlak Marian — Młodzież polska w gimnazjum toruńskim w l. 1600—1817	4	583
Skyum-Nielsen Niels — Barbarzyństwo i kultura we wczesnośredniowiecznej Danii	2	191
Tarvel Enn — Wspólne cechy najstarszych jednostek pomiaru ziemi w Europie Wschodniej	2	211
Wachowiak Bogdan — Ludność wiejska okręgu białogardzkiego w połowie XVII w.	1	7
Waszkiewicz Zofia — Polityka Watykanu wobec Polski podczas drugiej wojny światowej i stosunek do niej polskiego episkopatu	1	47
Wilinbachow W. B. — Ruś a niemiecki podbój Inflant (część I)	4	555
Zajewski Władysław — Kaprowie francuscy przeciw statkom amerykańskim na Bałtyku (1807—1812)	4	629

Źródła i materiały

Cieślak Edmund — Ostatni memoriał rezydenta francuskiego w Gdańsku z 1796 r.	4	663
Nowak Zenon — Dokument strony polsko-litewskiej traktatu przymierza z państwami unii kalmarskiej z 1419 r.	3	424
Pullat Raimo — Bilans demografii historycznej w radzieckiej Estonii	1	77

Dyskusje i polemiki

Biernat Czesław — Apogeum handlu gdańskiego w pierwszej połowie XVII w.	4	691
Bogucka Maria — Sól w handlu bałtyckim w pierwszej połowie XVII w.	1	101
Czacharowski Antoni — Zachodnioniemieckie badania regionalne z ostatnich lat nad Pomorzem Gdańskim	2	289
Jasiński Janusz — Zachodnioniemieckie monografie miast i powiatów byłych Prus Wschodnich	2	289
Jasiński Kazimierz — Synteza dziejów Pomorza średniowiecznego	1	89
Lalik Tadeusz — Miasto i wieś w Marchii Brandenburskiej w drugiej połowie XIV w.	4	679
Majewski Wiesław — O zdobyciu Dąbrówna i rozpoznaniu w armii Jagiełły w 1410 r.	4	687
Wajda Kazimierz — Badania nad administracją pruską Pomorza Gdańskiego i północnej Wielkopolski okresu zaboru w historiografii zachodnioniemieckiej	3	433
Wisner Henryk — Pamiętnik Macieja Vorbek Lettowa	1	111
Wrzesiński Wojciech — Na marginesie pracy Stanisława Potockiego o położeniu mniejszości niemieckiej w Polsce międzywojennej	1	121

Recenzje i omówienia

Antjekathrin Grossmann-Preussen und Habsburg im 16 Jahrhundert (<i>Janusz Maltek</i>)	4	729
---	---	-----

	Zesz.	Str.
Arszyński M. — Technika i organizacja budownictwa ceglanego w Prusach w końcu XIV i pierwszej poł. XV w. (<i>Andrzej Wyrobisz</i>)	4	723
Bentzien U. — Haken und Pflug (<i>Benedykt Zientara</i>)	3	448
Białecki T. — Przesiedlenie ludności niemieckiej z Pomorza Zachodniego po II wojnie światowej (<i>Bogdan Głębowicz</i>)	3	470
Bieniak J. — Wielkopolska, Kujawy, ziemie łęczycka i sieradzka wobec problemu zjednoczenia państwowego w l. 1300—1306 (<i>Aleksander Gieysztor</i>)	3	450
Biernat C. — Spór archiwalny polsko-gdańsko-niemiecki w okresie międzywojennym 1919—1939 (<i>Irena Janosz-Biskupowa</i>)	1	170
Bock H. — Zwischen Thron und Vaterland: Gneisenau im preussischen Krieg 1806—1807 (<i>Władysław Zajewski</i>)	2	345
Bockelmann B. — Danzigs Politik in der Reformationszeit im Briefwechsel zwischen Johann von Werden und Herzog Albrecht von Preussen (<i>Janusz Małek</i>)	1	161
Brolin P. E. — Kalmarunion och dess betydelse i Sveriges historia (<i>Zenon Nowak</i>)	2	335
Carl X Gustaf inför Polska Kriget (<i>Antoni Mącznik</i>)	4	732
Cieślak E., Biernat C. — Dzieje Gdańska (<i>Maria Bogucka</i>)	2	329
Czarnik A. — Ruch hitlerowski na Pomorzu Zachodnim 1933—1939 (<i>Jan Sziling</i>)	4	738
Dehmel H. — Gdynia—Ameryka Linie Żeglugowe SA 1930—1950 (<i>Wanda Czerwińska</i>)	2	348
Deruga A. — Polityka wschodnia Polski wobec ziem Litwy, Białorusi i Ukrainy (1918—1919) (<i>Jerzy Ochmański</i>)	4	736
Elementa ad fontium editiones, t. 20 (<i>Władysław Czapliński</i>)	3	461
Frankiewicz B. — Praca przymusowa na Pomorzu Zachodnim w latach drugiej wojny światowej (<i>Donald Steyer</i>)	2	351
Gastpary W. — Sprawa toruńska w roku 1724 (<i>Jerzy Wojtowicz</i>)	3	463
Gause F. — Die Geschichte der Stadt Königsberg in Preussen, t. 1—2 (<i>Janusz Jasiński</i>)	1	135
Gdynia — praca zbiorowa (<i>Jerzy Serczyk</i>)	3	445
Geschichte der Universität Rostock 1419—1969 (<i>Zenon Nowak</i>)	3	443
Greifswald—Stralsunder—Jahrbuch, t. 7—8 (<i>Benedykt Zientara</i>)	2	319
Hansische Geschichtsblätter, t. 87 (<i>Henryk Samsonowicz</i>)	3	41
Hemmerling Z. — Posłowie polscy w parlamencie Rzeszy Niemieckiej i w sejmie pruskim 1907—1914 (<i>Michał Pirko</i>)	1	168
Historisch-geographischer Atlas des Preussenlandes (<i>Marian Biskup</i>)	2	326
Historischer Atlas von Pommern. Neue Folge. Karte 6: Besitzstandskarte der Insel Rügen 1577—1597 (<i>Benedykt Zientara</i>)	2	329
Jakobson M. — Finnish Neutrality (<i>Paweł de Laval</i>)	2	352
Jastrzębski W. — Hitlerowskie wysiedlenie z ziem polskich wcielonych do Rzeszy w latach 1939—1945 (<i>Stanisław Nawrocki</i>)	1	172
Kehn W. — Der Handel im Oderraum im 13 und 14 Jahrhundert (<i>Henryk Samsonowicz</i>)	1	157
Kimmich C. M. — The Free City Danzig and German Foreign Policy 1919—1934 (<i>Władysław Zajewski</i>)	3	467
Księga żołdu pruskiego z okresu wojny trzynastoletniej, 1454—1466 (<i>Karola Ciesielska</i>)	4	728
Ligi H. — Talupoegade koormised Eestis 13. sajandist 19. sajandi alguseni [Powinności feudalne chłopów estońskich w XIII—XIV w.] (<i>Enn Tarvel</i>)	1	154
Lites ac res gestae inter Polonos Ordinemque Cruciferorum, Editio III, t. 1 (<i>Marian Biskup</i>)	4	711
Lückerath C. A. — Paul von Rusdorf. Hochmeister des Deutschen Ordens 1422—1441 (<i>Marian Biskup</i>)	1	158
Mitkowski J. — Kancelaria Kazimierza Konradowica, księcia kujawsko-łęczyckiego (1233—1267) (<i>Kazimierz Bobowski</i>)	1	148
Neu H., Jungbluth G. — Zur Geschichte des Deutschen Ordens (<i>Marzenna Pollakówna</i>)	4	715
Nordiska Historikermötet, t. 2 (<i>Janusz Małek</i>)	2	325
Odyniec W., Wapiński R., Podoski K. — Ziemia sztumską (<i>Donald Steyer</i>)	2	334
Piotrowski K. — Zaplecze portu szczecińskiego w dobie kapitalizmu wolno-konkurencyjnego 1818—1890 (<i>Alfred Wielopolski</i>)	4	734

	Zesz.	Str.
Powierski J. — Stosunki polsko-pruskie do 1230 r. ze szczególnym uwzględnieniem roli Pomorza Gdańskiego (<i>Henryk Łowmiański</i>)	1	142
Preussisches Urkundenbuch, t. 5 (<i>Maksymilian Grzegorz</i>)	3	453
Probst C. — Der Deutsche Orden und sein Medizinalwesen in Preussen (<i>Maksymilian Grzegorz</i>)	2	336
Pullat R. — Tallinnast ja tallinlastest [O Tallinie i jego mieszkańcach] (<i>Enn Tarvel</i>)	1	166
Raporty rezydentów francuskich w Gdańsku w XVIII w., t. 2 (<i>Jacek Staszewski</i>)	2	342
Rostocker Beiträge (<i>Henryk Samsonowicz</i>)	1	139
Schwebel K. H. — Der Stralsunder Friede (1370) im Spiegel der historischen Literatur (<i>Benedykt Zientara</i>)	4	713
Scriptores rerum Prussicarum, t. 6 (<i>Helena Chiopocka</i>)	3	455
Seebass G. — Das reformatorische Werk des Andreas Osiander (<i>Janusz Maliek</i>)	3	459
Soom A. — Der Handel Revels im siebzehnten Jahrhundert (<i>Jan M. Małeckii</i>)	1	163
Svio-Estonica, t. 10—19 (<i>Kazimierz Ślaski</i>)	2	323
Sziling J. — Polityka okupanta hitlerowskiego wobec Kościoła katolickiego 1939—1945. Tzw. okręgi Rzeszy: Gdańsk—Prusy Zachodnie, Kraj Warty i regencja katowicka (<i>Czesław Madajczyk</i>)	4	740
Ślaski K. — Słowianie zachodni na Bałtyku w VII—XIII w. (<i>Władysław Łosiński</i>)	4	707
Tornudd K. — The Electoral System of Finland (<i>Kazimierz Ciemniwski</i>)	1	175
Turek-Kwiatkowska L. — Z dziejów służby archiwalnej. Archiwa na Pomorzu Zachodnim w latach 1808—1914 (<i>Bogdan Frankiewicz</i>)	1	164
Wajda K. — Migracje ludności wiejskiej Pomorza Wschodniego w l. 1850—1914 (<i>Alfred Wielopolski</i>)	3	465
Walachowicz J. — Landwójtostwo na Pomorzu Zachodnim (<i>Benedykt Zientara</i>)	1	152
Wapiński R. — Pierwsze lata władzy ludowej na Wybrzeżu Gdańskim (<i>Donald Steyer</i>)	4	742
Wdowiszewski Z. — Genealogia Jagiellonów (<i>Stefan Głogowski</i>)	4	726
Wieser K. — Nordsteuropa und der Deutsche Orden (<i>Marian Biskup</i>)	2	340
Wunder H. — Siedlungs- und Bevölkerungsgeschichte der Komturei Christburg 13—16 Jahrhundert. Das Pfennigschuldbuch der Komturei Christburg (<i>Bronisław Geremek</i>)	4	718
Z dziejów ziemi stargardzkiej (<i>Bogdan Wachowiak</i>)	2	331
Zielińska K. — Zjednoczenie Pomorza Gdańskiego z Wiekopolską pod koniec XIII w. (<i>Benedykt Zientara</i>)	4	709

Kronika naukowa

Biskup M. — Visbysymposium 1971	4	749
Cackowski S. — Sesja naukowa poświęcona 400-leciu Kongresu Szczyńskiego w Szczecinie	2	357
Czacharowski A. — Konferencja Komisji Historii Morskiej Polskiego Towarzystwa Historycznego w Toruniu	3	475
Czacharowski A. — Sprawozdanie z działalności Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Toruniu w 1970 roku	2	355
Grzegorz M. — Toruńska dyskusja nad „Historią Pomorza”	1	179
Nowak Z. — XV Kongres Historyków Skandynawskich w Kopenhadze	4	747
Nowak Z. — XV Zjazd Hanzeatycki w Strzałowie (NRD)	1	183
Nowak Z. — Sesja Międzynarodowej Komisji dla Historii Zgromadzeń Stanowych w Warszawie i Moskwie	1	182
Piątkowski A. — Dyskusja nad konспекtem „Historii Pomorza”	3	476
Ryszewski B. — Konferencja Komisji Archiwalnej Polskiego Towarzystwa Historycznego w Toruniu	4	745
Wierzba B. — X Zjazd Archiwistów Skandynawskich w Kopenhadze	4	747

Dodatek

Baranowski H. — Bibliografia Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku za rok 1969 wraz z uzupełnieniami od r. 1958	3	479
---	---	-----